

LA MILITÀNCIA LINGÜÍSTICA

Ernest Sabater i Siches (Barcelona)

Unes declaracions recents del president Pujol cridaven l'atenció sobre la necessitat que tenim els catalans de militància lingüística per estendre l'ús social de la llengua. Fa de mal dir si es referia a una pura actitud individual i no organitzada d'«apostolat» i «bon exemple», o si volia dir que caldria que hi hagués organitzacions de lluita per la llengua, tal com hi ha en d'altres nacions que tenen la llengua amenaçada o la hi han tinguda i vetllen per acabar de normalitzar-ne l'ús i no retrocedir.

Pel que fa al nostre cas, el panorama no pot ser més desolador: sense temor d'equivocar-me puc dir que, en l'actualitat, no hi ha en funcionament actiu i visible en aquest camp cap de les organitzacions que en altres temps dedicaven la seva atenció, total o parcial, a la lluita per la llengua. Repassem-ho breument i sense afanys exhaustius.

Començarem pel Principat on s'han donat en el passat grups d'aquest tipus. Deixant de banda el cas d'Òmnium Cultural, que ha dedicat més aviat els seus esforços en els anys seixanta i setanta a la formació de professorat i a l'extensió de les classes de català a través de la DEC i que ocasionalment ha ofert serveis de correcció i traducció de cartells, sobretot a comarques, o el de Xarxa, més aviat empresa de venda de productes culturals, encara que, igual que Òmnium, sovint publica manifestos retòrics sobre la llengua i els drets nacionals, hem de centrar l'atenció bàsicament en la Crida a la Solidaritat i en els Grups de Defensa de la Llengua. Tots dos grups van dur a terme durant els primers anys vuitanta, sobretot a l'entorn de 1985 i 1986, accions continuades de repintada de rètols en organismes públics com RENFE, Telefònica, etc., amb un èxit relatiu de bilingüïtzació parcial, i fins i tot en comerços i empreses privades, amb un resultat semblant a El Corte Inglés o Galerías Preciados. Els GDL, més petits i més ambiciosos en les seves finalitats van dur a terme també accions directes en restaurants, consistents a anar-hi en grup i marxar si no tenien la carta en català, pintades a la via pública o en establiments, etc.. De mica en mica, però, la Crida va diversificar les seves activitats i les va estendre en un terreny més «polític», encara que esporàdicament ha realitzat per Sant Jordi alguna acció de protesta

contra la publicitat en castellà. Els GDL, amb l'escissió del MDT, amb el qual estaven estretament vinculats, van desaparèixer de la circulació.

Al País Valencià, fora d'Acció Cultural, amb una activitat més intensa i «moderna» que Òmnium Cultural, encara que en bona part movent-se a rauxes i impulsos i no duent a terme una planificació i un treball pensat en tots els camps, ha aconseguit èxits com la creació i el manteniment de la xarxa de repetidors de TV3 i és al darrere d'una revista tan sòlida com «El Temps» a través del seu factòtum Eliseu Climent. Aixó ja és molt.

A les Illes Balears, l'estructura més militant, que era la CENC i els membres dels serveis de català dels municipis, va rebre un cop de mort amb el retorn d'Aina Moll a Mallorca. La campanya institucional bilingüista va aigualir tota la feina feta i les possibilitats d'anar endavant. Amb l'excusa d'un fulletó que havia publicat la CENC, considerat massa «extremista» i amb un dibuix «violent» -inspirat sense dubte en un poema de Joan Brossa- on sortien paraules d'uns revòlvers, es va convertir tot plegat en un dòcil orfeó i qui no ho va acceptar va quedar a l'ostracisme.

Parlarem molt per sobre de Catalunya Nord, on la militància lingüística gravita quasi únicament en les escoles La Bressola i Arrels, aquesta última amb la seva única emissora en català a la zona. A l'Alguer, amb molt menys pes, gira a l'entorn de les classes d'alguerès per a petits i grans.

Una associació com la nostra, LLengua Nacional, hauria de plantejar-se si vol cobrir aquesta necessitat i en quins fronts: carrer, empreses, ensenyament, àmbit públic... No vull dir que hagi de fer-ho, ja que també es pot cenyir a una acció més de pensament i de guiatge i debat a través de la revista com la que encetem avui, col.loquis, manifestos i accions institucionals, però sí que hauria de plantejar-s'ho i crear consciència, si més no, del buit que tenim en aquests moments en matèria de militància lingüística.